

مدیر کل

جلال الدین الحسینی مؤید الاسلام
صاحب امتیاز روزنامه هفتگی
ویومیه (جلالتین)
(عنوان مراسلات)
طهران خیابان لاله زار
نایب مدیر میرزا سید حسن کاشانی
دبیر اداره آشیخ مجیب کاشانی
غیر از روزهای جمعه همه روزه
طبع و توزیع میشود

یومیه

مِلِّیَّتِیْن

۱۳۱۱

طهران

قیمت اشتراك سالیانه

طهران ۴۰ قران
سایر بلاد داخله ۴۵ قران
روسه و قفقاز ۱۰ منات
سایر ممالک خارجه ۳۰ فرانک
(قیمت يك نسخه)
در طهران يكصد دینار
سایر بلاد ایران سه شاهی است
قیمت اعلان سطره
دو قران است

(روزنامه یومیه ملی آزاد سیاسی اخباری تجاری علمی ادبی مقالات عام المنفعه)
(بامضا قبول و درانتشارش اداره آزاد است و مطلقا مسترد نمی شود)

پنج شنبه ۳ محرم الحرام ۱۳۲۶ هجری قمری و ۲۰ بهمنماه جلالی ۸۲۹ و ۶ فوریه ۱۹۰۸ میلادی

(راه نجات)

راجع شماره ۲۱۶

در سابق بیان کردیم که هر کس هر چه بگوید در ترقی و اعتلاء دولت و کسب شرف و سعادت ملة تمام بعد از تنظیم ادارات دولتی و وزارتخانهاست و هر چه مایلین حرف را مکرر کنیم و اهمیتش را بیسان ننماییم بجاست اگر کسی بخواهد پیش از نظم و ترتیب ادارات دست بکاری بزند ولو هر چه مفید باشد جز ضرر بهره نخواهد برد مانند عمارت نیست که از پی ویران و مشرف بخراب شدن باشد و تفتش در درویش بکج بری و نقش و نگار در و دیوار مشغول گردد مسلما انخانه بر سرش خراب و اهلس را زیر خواهد گرفت اگر مملکتی و وزارتخانه منظم نداشته باشد مشروطه جمهوری مجلس شوری . ایجاد قانون بحال ان مملکه فایده نخواهد کرد آزادی افکار . حریت . مساوات . کسب سعادت ملة نتواند نمود زیرا که هیچ يك از اینها که کفتم دوام و ثباتی نخواهد داشت و بزودی محو و نابود خواهد شد و ما حسب الوظيفه خود ا کر قابل توجه و اعمال رجال دولت و بزرگان مملکه باشد مختصری در این موضوع سخن کفتم بحکم عقل و برهان حسی ثابت کردیم که قبل از تنظیم وزارتخانهها و سپردن کارها را از روی لیاقت و شایستگی و تعیین حدود اجزا و اجرای قوانین موضوعه و صحه کابینه بهر کاری از اصلاحات مملکه و رفع خرابیها و سد تجاوزات و جلوگیری مخاطرات و منع نفوذ بیگانه و رفع مضرات معاهده جدیده اقدام ننماییم تمام بی نتیجه و فایده است خیل که زحمة بکشیم فقط رنگ و روغن ظاهر را صورت میدهم که باندک چیزی محو خواهد شد تمام ترقیات دول اشروزی و صنایع محیر العقول و این همه ثروت بی پایانشان از برکت تنظیم دستگاه

دیوانست و تمام خرابیهای ما از نداشتن آن. شاعران نجات دولت ایران نظم و وزارتخانههاست و مادامی که وزارتخانههای ماناقص است زحمات شخص اغلب حضرت و خدمت و کلاء ملة و رجال دولت بلکه اتفاق تمام ملة بی حاصل خواهد بود اگر وزرای ما تعصب منی و درد شاه پرستی دارند باید بلا تامل و درنگ و بدون فوت دقیقه بنظم و ترتیب ادارات خود بکوشند و نواقص و معایبش را رفع کنند و بعد از ان نظر بمسئله الاهم فالاهم آنچه را که حفظ استقلال ملة نماید و باعث دوام سلطنته گردد و خرج ادارات دولت را همیشه در گردش دارد باید شروع کرده و نتیجه اخذ نمود — عرض کردیم اول چیزی که واجب است اقدام در او دوجیز است که یکی از ان دواخذ قنون منی و ترتیب نظام جدید است که بدون ان قادر بر حفظ هیچ چیز نخواهیم بود دیگری توسعه معارف و کثرت مدارس است . و خوب مدارس در جلب سعادت ملة و سلب احتیاج از بیگانه نه باندازه ایست که بوصف در آید نخستین وسیله ترقی در هر ملتی مدرسه بوده است در اولیت مدرسه بر سایر اسباب عزت و ارتقا تمام حکما و عقلا متفقند و در شدت احتیاج هر ملتی بمدرسه و اهمیه ان در عالم تمدن وسیر بمدارج انسا بنت احدی از دانایان عالم شامل نداد (قولیست که جمله برانند) فقط چیزی که ملل ارو پرا از حقیض فقر و مذلت و تنگنای بر بریت و جهالت باوج شرف و سعادت رسانید همانا مدارس آنهاست مدرسه اولین راه نجات ملة است که اخر نتیجه خود را می بخشد حالا اگر ما نخواهیم قومیه خود را حفظ کنیم و استقلال دولتر از زوال مصنون داریم و تحلیل یکانکان ترویم مدرسه لازم داریم که در اینجا علوم عصریه را از طبیعات و ریاضیات و صنایع و تجارز و فلاحت و هر چه را که محتاج به ملة

است و باعث نیل بشرف و سعادت درک نمائیم و با سلوب صحیح تحصیل کنیم پس آنچه از قوه مان بفعول می آید و هر اندازه که امروز برایمان ممکن است باید در نشر معارف و علوم بکوشیم راه تجارت را در اخذ علوم لازمه دانیم و بخیرال اینکه دایره معارف ما باید امروز بقدر فرانسه و انگلیس وسعه داشته باشد و همانقدر مدرسه داشته باشیم بیکار نشینیم و باین وضع پریشانی مخارج کفاف معین نکنیم بهمان قدر که مناسب حال امروزی ماست بروستش افزوده و تمام جهد و مساعی خود را در سختش بکار بریم نظر بمعنویه داشته باشیم نه فقط بصورت بلکه از ظلمات جهل نجات یافته و بنور دانش دیده باز کرده اوضاع جهات را به بینیم و بلیک همسایگان را بدانیم و فکری باوضاع مملکت خودمان کرده و بادیکران موازنه نمائیم و عاقله پس اقتصاد را بدانیم و علاج امراض مهلك خود را بنمائیم مسلم است که بدون علم و دانش در این دوره حالبه برای هیچ ملة هیچ گونه ترقی ممکن نیست بلکه توقف بیک حال هم محال است و ناچار است از فنا و زوال خوب بطور اجمال لزوم و وجوب مدرسه را دانسیم ولی اینجا يك نکته است که ناچاریم از عرضش وان اینست که در جلب سعادت يك ملتی فقط اسم مدرسه و صورت ظاهر آن کافیت ؟ یا عرض بیاطن و معنویه است منظور حقیقه و روح مدرسه است ؟ یا تنها عنوان ظاهری آن واضح تر عرض کنیم این مدارس امروزی مابین وضع و ترتیب نئی نخواهد بخشید بلکه اگر همین سبک و وتیره بماند احتمال ضرر بسیار و معایب بیشمار هم میرود از از قبیل فساد اخلاق که منت تمام خرابیهاست و عادت به بعضی آداب زشت و تقلید جمعی و قبیح هیچ دلیلی بر عدم قطع این مدارس بهتر از عدم ترقی و بخشیدن فائده منظوره از آنها نداریم گذشته از زمان تاسیس دارالفنون که نصف سال قبل است اگر از بدو افتتاح این مدارس که ده یازده سال است امر تعلیم پروری يك اساس صحیح و شالوده پسندیده گذاشته میشد که موافق حال عموم و نافع هیئت اجتماعیه بود و پروگرامی از روی فکر و ملاحظه نافع و مفید بحال ملة وضع میشد و در همه جا بیک قانون وضع تعلیم مجری بود و در کتب تدریسی دقت میشدیناً بحالیه رفع اغلب احتیاجات ما میشد و در غالب موارد محتاج بغیر نبودیم و اینهمه خسارت و ضرر از داشتن عالم و بیعلمی نمیدیدیم بدبختانه امروز هم هیچ این نکته مهم و ملاحظه نمکنیم که از برای ده سال دیگر بفرک اصلاح این معایب بیقیم و از حالا مخاطرات بعد را جلو گیری کنیم و هر قدر که میتوانیم در رفع نواقص بکوشیم اگر پس از ده سال نصف ملة یا ثلثش غیر عالم بلکه پیسواد باشند لااقل دو بست نفر وکیل سیاسی دیپلوما و هشت

نفر وزیر عالم باعمل و عده صاحب منصب نظامی اشنا بقوا زین حرب داشته باشیم فائده ای که از تاسیس مدارس و مکاتب متوقعیم فقط از تقلید ظاهریه حاصل نخواهد شد بکن نکتید که ژاپونیان هم از این مدارس تقلیدیه و رنگ و روغن ظاهری بان درجه عزت و سعادت نائل شدند و از رسمیت بهمین ریش دوشاخ و سینه فراخ بر دیوسفید شمالی فایق گشتند خیر آنها غیر از ما بودند اول اساس عمل را محکم کردند و نتیجه نافهی در نظر گرفتند بعد مر دانه مشغول کار شدند باری عرض ارائه طریق سعادت و راه نجاتست نه بیان معایب و تقایس مدارس انشاء الله بعدها در موقع خود اظهار مفاسد و نواقص مکاتب امروزی را کرده و اصلاحش را از همت وطن پرستان و معارف پروران حقیقی تمنا میکنیم و در اینجا بهمین قدر قناعت کرده و رورا بوزارت جلیله معارف و جناب وزیر علوم کرده و این مراتب را عرضه میداریم اگر این ملة بی بحقوق قومیه خود برده و در صدد اخذ شرف از دست رفته نبود بر آید از برکت این اداره است اگر مملکت خود را از فنا و زوال ایمن دارند و سلب احتیاج از ییکانه بنیاید از برکت این اداره است اگر قدر وطن داری را بدانند و شأن سلطنته قومی را بفهمند و در حفظش از جان و مال دریغ ندارند از برکت این اداره است اگر در بین این ملة وکیل یافت شود سیاسی دان عالم واقف بمواقف عصره دانا بر موز سیاست آگاه از مقتضیات زمان از برکت این اداره است اگر در مملکت وزیری پیدا شود مدبر عالم وطن پرست بادشاه دوست ملة خواه امین صادق از برکت این اداره است اگر اهالی این مملکت متحد شوند با یکدیگر تفاهت و غرض را طلاق دهند از برکت این اداره است زیرا ملة جاهل که دانایانشان هر کدام در تحت يك پروگرامی تحصیل کرده باشند و هر کدام دارای يك مشرب خاصی باشند اتفاقاً محال است و بر فرض محال فائده که از اتحاد منظور است حاصل نکرده بلکه نتیجه بر عکس خواهد بخشید اگر در مملکت انجمنی تاسیس شود که مفرضین را شناخته بمعنویه بپذیرد و تمام انجمنها بکرای و يك خیال شوند در اصلاحات مملکت و اتفاق کنند در ترقی دولة و آسایش ملة و بکوشند در آبادی وطن از برکت این اداره است اگر در مملکت تجارت وسعت گیرد صنایع زیاد شود و کارخانها براه افتد از برکت این اداره است اگر معادن استخراج و شوارع تسطیح گردد از برکت این اداره است اگر طیب لازم داریم از این اداره است اگر مهندس میخواهیم از این اداره است اگر شیمی دان و فیزیک دان میخواهیم از این اداره است اگر روز نامه نویس و روز نامه خوان میخواهیم از این اداره است اگر آدم لازم داریم از این اداره است

هیئت انجمن اتحادیه حمیه طبقه نو کر زحمة داده میشود چون انجمن اتحادیه حمیه طبقه نو کر بیعضی جهات و محذوراتیکه در پیش بود تا کنون انتخاب اعضای اداری را ننموده اند و بدین جهت اسباب تاخیر در انجام منقولات و مقاصد مهمه انجمن گردیده اینک بتوجه حضرت حجة عصر عجل الله فرجه رفع محذورات گردیده

و مرکر انجمن مزبور در خیابان علاء الدوله بالا خانه های اداره صور اسرافیل که سابقاً بوده محاذی خانه جناب علاء الدوله معین و روز جمعه چهارم شهر محرم ۱۳۲۶ چهار ساعت بغروب مانده انجمن مزبور منعقد و از عموم طبقات نوکر که مشروطه خواه و خود را در این آب و خاک ذیحق و سهم میدانند و حقوق خود را میخواهند رسماً اعلام میشود که در موقع مقرر بانجمن مزبوره تشریف فرما شده اعضای اداری را با اکثریت آراء انتخاب نموده و انشاء الله تعالی بهمة اولیای حق و همراهی وکلای عظام مجلس محترم شید الله از گانه و سایر انجمنهای محترم و حجة اهالی انجمن در پیشرفت منظورات که عمده حمایه مشروطیه است بعمل آید

(قابل توجه حضرت حجة الاسلام آقای آقا سید عبدالله)

(و عموم انجمنهای طهران)

غرض از انعقاد انجمن برای آنست که اساس مشروطیه باقی باشد و مفاد مشروطیه آن است که بین مردم قانون باشد و استبداد که ظلم و تعدی است موقوف گردد لهذا بنام انجمنهای مبارکه اظهار می شود و متظلم می شویم و هر کدام از ماها هم در يك انجمن عضویت داریم و از آقایان برادران هموطنی خودمان کمک و همراهی میخواهیم و مستدعی میباشیم که غوررسی نمایند و نکذارند حق ماها عاقل و باطل شود — و آن اینست در باب اراضی واقعه در خارج دروازه جدید شمیران جنب باغ عشرت آباد بتوجب قسم نامه معتبره که عکس آنرا فرستادیم و ملاحظه می فرمائید بخط و مهر مرحوم مغفور حجة الاسلام آقای آقا سید اسمعیل بهبهانی طاب ثراه و الله حجة الاسلام آقای آقا سید عبدالله مجتهد مدظله العالی که مفاد آن بطلان حقیقت دختر کریم خان و نواده آنست و ثبوت حقیقت و ورثه مرحوم حاجی سید حسن طهرانی و ورثه مرحوم حاجی محمد حسین طهرانی است و دیگر بر صدق حقیقت این دو ورثه نوشتجات معتبره بخط و مهر حجة الاسلام آقا میر محمد مهدی امام جمعه طاب ثراه و دیگر بشهادت جمعی از موثقین که از آنجمله جناب مستطاب شریعتمدار آقا شیخ محسن طهرانی سلمه الله تعالی که از علما و معمرین است و همه کس آن وجود مبارک را عادل میدانند و دیگر تصدیق میزین که از آن جمله جناب آقای میز الملک است که هم متدین و هم با ربط است و دیگر

هر چه بخواهیم از اسباب سعادت و لوازم شرافت از این اداره است و هر چه بنا رو کند از بیعلمی و غفلة و فقر و فلاکت همانا از عدم توجه اعضای این اداره است پس وزیر عالم دانشمند وطن پرست این اداره جلیبه که منشاء تمام ترقیات ملة است باید نظر بمراتب نوع پرستی و دوستخواهی که فطری آن وجود کافی بل کبیه قابل محترمشانست آنچه لازمه سعی و اقدام است در نشر معارف و بسط بساط علوم و تربیه ابناء وطن بگویند و تقدیر که مفتاح سعادت ملة در ید کفایه ایشانست باب نجات و خلاصه پروی ملة بکشایند تا باندک مدتی از حسن اقدامات ایشان قافله و اماتده خود را از وادی جهل و نادانی بسر منزل علم و دانش رسانده و از پیش افتادگان پس نمایم (خلاصه وقایع و مذاکرات دارالشوری ۳ شنبه ۱ محرم الحرام) چون دیروز بر حسب قرار داد اداره وزارت جنگ در مسجد سپه سالار حاضر شده قسم یاد کردند باقی مانده که اجزاء و رؤسای توپخانه بودند امروز آمده در مجلس اضاق مخصوص قسم یاد نمودند و مجلس بواسطه یازده از مذاکرات و ترتیب انتخاب باقی مانده از وکلا که بایستی خود مجلس انتخاب کند و طریقه اخذ رای در این خصوص مدتی سری بود بعد از اخذ رای در موقع اظهار نتیجه مجلس عانی شد و هفت نفر که نیا بود مجلس انتخاب کنند چهار نفر از آن با اکثریت آراء با ساسی ذیل انتخاب شدند آقای مستوفی الممالک ، جناب مؤتمن الملک ، جناب آشیخ حسین یزدی جناب حکیم الملک ، و قرار شد که از طرف مجلس اطلاعاتا بایشان نوشته شده که حاضر شوند آن سه نفر باقی مانده بایک نفر وکیل شاهزادگان بنامند در روز شنبه انتخاب شوند اظهار شد که لایحه در خصوص تخصیص و تعیین یکروز از ایام هفته مجلس را بوکلا تصویب و تصدیق شده خوبست که روز شرا معین کنند گفتند روزهای یکشنبه باشد

اطلاعا بعموم وکلا اعلام کردند که فردا چهارشنبه ۲ چهار ساعت بغروب مانده در مسجد سپه سالار حاضر شوند که بعضی از ادارات دولتی بنوبت می آیند برای یاد کردن قسم اظهار شد حال که مجلس در صدد تکمیل نواقص وکلا است خوبست بموجب قانون اساسی و ماده نظارت علماء شرعی باقیان حجج اسلام عقبات عالیات عرضه ندارد که بیست نفر از علماء را معین کرده تا مجلس پنج نفر را در میان آنها با اکثریت آراء انتخاب کنند که دیگر مجلس از همه حیث تکمیل شده باشد گفته شد که لازم است و باید نوشته شود

(مجلس ختم شد)

(لایحه شهری)

خدمت ذی شرافت جناب مستطاب بندکان مدیر محترم جریده فریده جبل المتین دامت ایام افاضاته از طرف

در کالسه سرکشاده بعد از ظهر در کوچه و خیابان حرکت مینمودند در موقع عبور از میدان موسوم باسب سیاه جمعیتی که در گوشه میدان ایستاده بودند غفلتاً بطرف کالسه اعلی حضرت شلیک نموده زخمهای مهلک بسلطان و ولیمهد وارد آورده و شاهزاده کوچک را نیز مجروح نموده اند ملکه باینکه در چلو ولیمهد سینه خویش را سپر نمود اتفاقاً زخمی واسپی باو وارد نیامد پلیسانی که حاضر بودند بطرف قاتلین شلیک کرده دو نفر از آنها کشته شده و دیگری گرفتار گردید و بعد در مجلس خود را تلف نموده است — عسا کر دور عمارت سلطنتی را گرفته و حفاظت می نمایند هیئت وزرا در نیمه شب مجلس مشاوره منعقد نموده و اقدامات و تهیه عسکری محض احتیاط فراهم نموده اند فعلاً بخاله سکوت است لکن اهالی در نهایت غضب و تمام مشاغل و دکا کین معطل و مسدود است ملکه آملیا بست نیابة سلطنة تا قبل از رسیدن پرنس منول بحد بلوغ عمل خواهد نمود

مجلسهای دولتی مانند اردو پرودورش محاط اهالی شهر لیزبون را مقصرین بلتیکی فرا گرفته است بنابر راپورت بعضی از صاحب منصبان بحری و بری در تمهید و توطیه جمهوری طلبان که بعقیده مامورین دولتی بکلی معدوم و مضمحل شده بود شرکت داشتند سلطان و ولیمهد را بمحض وقوع سانحه در مخزن بحری برده لکن اعلی حضرت معظم قبل از رسیدن با تمحل مرغ روحش از بدن پرواز نمود ولیمهد نیز بعد از ورود آتمحل فوراً وقت یافت جنازه آنها بعمارت دولتی حمل و نقل گردید

در روزنامه رسمی لیزبون جلوس پرنس منول بخت سلطنة رسماً اعلام شده زخم معظم له در حاله عاجله و بهیودی است و هیچ عاله جدید مزاحی بظهور نرسیده خبر این سانحه تمام اروپا بخوف و ترزل و وحشة انداخته سلطان و ملکه انگلیس با کلیه وزراء تلکرافات مبنی بر تسلیه و شرکت در مصیبه بملکه آملیا فرستاده اند — و بعضی دیدنهای رسمی از قبیل مسافرت دانمارک و سوید را بکلی موقوف داشتند در تمام نقاط پرتگال اهالی اجاعات کرده و اظهار نهایت اسف و سوگواری می نمایند و دوا پر دولتی را اطمینان کامل از مساعدت و همراهی ملة میدهد ملکه آملیا در شب گذشته با صدر اعظم و بعضی امنای سیاسیون مجلس مشاوره نموده است

((اعلان))

جلد اول عشق بازی مازک یا استبداد قیصر رم که رمان تاریخی و ادبی و اخلاقی است بتازگی بطبع رسیده در اداره جبل المتین و تمدن و صبح صادق و مجلس و مطبعه فاروس بقیمت پنج قران بفروش میرسد (جواد قاجار) (حسن الحسینی الکاظمی)

تصرف حاله که مبانی چینه کشیدیم و تصرف چهل سال قبل که دختر کریم خان در قسمنامه اقرار بتصرف نموده و دیگر دو حجر طاحونه واقعه در همین اراضی که یکی از رقبات در قسم نامه است و دیگر اینکه آن نوشتجات که بدان نوشتجات نواده کریم خان متمسک است رقبات در قسم نامه جواب کوی تمام آنها است — در سال قبل شیخ فضل الله وکیل مازندران که حالش بر همه کس واضح است و دعوی و کاله میکند از طرف نواده کریم خان چون دید که حرف حسابی ندارد بقهر و غلبه و اسباب چینی که هر روزی دویست سیصد نفر الواط و قاطرجی با قدره و شش لول بضر بول بر سر آن اراضی جمع کرده و شاهد بر این مطلب تمام کسبه و ساکنین دروازه شمیران میباشند و دیگر تطبیع نمودن خریدارها و بخشیدن بعضیها بآلانی از این اراضی و انجبال خود تصرف نموده و متمسک آن است که حضرت مستطاب حجة الاسلام آقای آقا سید عبد الله مجتهد مد ظله العالی از روی نوشتجات و بنیاقات بنواده کریم خان حکم داده اند و مقدار مساحت حکم هم ششصد و چهل جریب بوده و تا حال قریب هزار جریب فروخته است باز دست بر دار نیست فعلاً بنجه انداخته می خواهد تا مازندران را بفروشد و آن وقت بگوید چون من اهل مازندران هستم از حدود مازندران تا پشت دروازه طهران بدین جهت مال من است و حال شش ماه است بتوسط جناب مستطاب شریعتمدار آقا میرزا محمود مدرس قمی سلمه الله تعالی باین اظهارات متوسل شدیم بحضرت مستطاب حجة الاسلام آقای آقا سید عبد الله مد ظله العالی مستدعی از تمام انجمنها اینکه محض همراهی با برادران هموطنی خودتان خواهش نمایم از حضرت مستطاب حجة الاسلام که مقرر دارند مجلسی شود با حضور یک نفر از هر انجمنی رسیدگی شود و احقاق حق گردد و رفع شبهه بشود چون اگر این کار مختل باشد چند روز دیگر که میشود بنائی کرد فساد بزرگی می شود ماها اگر آحاد آحادمان بر سر این اراضی کشته شویم محال است که دست از ملکمان برداریم و شیخ فضل الله هم بجهت طمع معلوم است حاضر است که با جان خودش بازی بکند زیاده عرضی نداریم

آقا سید جعفر ، آقا سید محمد ، آقا سید حسین ، حاجی محمد صادق ، آقا میرزا حسین ، آقا میرزا حبیب الله آقا میرزا محمد ، آقا سید جعفر ، آقا سید محمود ، حاجی شیخ مهدی ،

((ترجمه تلکراف عبرت آمیز))

از لندن دوم فوریه تلکرافات واصله از لیزبون شرح قتل سلطان و ولیمهد پرتغال را از قرار ذیل حکایت مینماید اعلی حضرت کارلو و ملکه و ولیمهد و پسر کوچک اعلی حضرت موسوم بمنول تازه از عمارت ولاد ویسا مراجعه نموده و